

RAAD VAN BEHEER
HOUDEN VAN HONDEN

Samen werken aan gezonde honden

DOG HEALTH WORKSHOP DORTMUND

Op 14 en 15 februari vond in Dortmund de *Dog Health Workshop* plaats. Meer dan 125 deelnemers uit circa twintig landen kwamen bij elkaar om te praten over de uitdagingen en mogelijke oplossingen omtrent de gezondheid van de hond.

De workshop had een gevarieerd programma, interessante lezingen en een zeer open karakter. Uit Nederland waren drs. Laura Roest van de Raad van Beheer en drs. Kerstin Ueckert van de Vereniging Het Nederlandse Kooikerhondje (VHNK) aanwezig. Het begon op zaterdag met testen van gedrag.

GEDRAGTESTEN

Volgens **prof. dr. Peter Friedrich**, voorzitter van de Duitse Kennelclub VDH, blijft het belangrijk dat gedrag altijd wordt meegenomen in het fokbeleid. Dit, omdat gedrag grotendeels erfelijk wordt bepaald. De testen die wereldwijd worden gebruikt verschillen echter zeer

in uitvoering. Daardoor kunnen de resultaten ervan moeilijk onderling vergeleken worden.

Volgens Friedrich moet je onderscheid maken tussen rassen die stressbestendig/stabiel zijn en rassen die 'terughoudend' zijn. Een zelfde test gebruiken voor beide typen hond is volgens hem niet

mogelijk. Desondanks maken veel gedragstesten weinig onderscheid op dit punt. Bij het aanpakken van gedragsproblemen is het extreem belangrijk dat wetenschap, fokkers en eigenaren samenwerken om betrouwbare testen te ontwikkelen die werken voor de fokkerij.

Prof. Erling Strandberg (Zweden) ging in op de vraag wat beter is: een vrijwillige gedragstest of een verplichte test als onderdeel van het fokbeleid. Een gedragstest kan belangrijke informatie over de hond opleveren, maar er kunnen ook zaken misgaan. Zo kan de test stress veroorzaken bij de hond en kan de hond door een eerder trauma slechter presteren dan wat hij aan genetische waarde kan bijdragen. Verder zijn niet alle testen even betrouwbaar en zijn er soms grotere problemen in een ras waar de selectiedruk zich op zou moeten richten. In Zweden worden er naast de gedragstesten ook vragenlijsten voor de eigenaar gebruikt. De eigenaar weet immers het beste hoe de hond zich in zijn vertrouwde omgeving gedraagt. De combinatie van test en enquête geeft volgens Strandberg de *core behaviour* aan. Zijn presentatie vindt u op de website van de VDH: www.vdh.de

GENETICA

Prof. dr. Jörg Epplen (Duitsland), humaan geneticus, liet zien wat we van de voortgang van genetische testen bij de mens kunnen leren. Hij begon grappend, maar met een serieuze ondertoon: 'Wanneer we 100 procent variatie willen behouden, zouden we van elk dier een kloon moeten maken, in plaats van voortplanting en selectie.'

De effecten van het inzetten van een DNA-test zijn niet altijd te voorspellen. Bij de Schapendoes is de genetische *make up* veranderd, nadat een

DNA-test verplicht werd. De variabiliteit van het DNA is omhoog gegaan, terwijl je zou verwachten dat deze zou afnemen. Hoe dit mogelijk is? Het fokbeleid van de vereniging is veranderd. Hierdoor zijn andere dieren voor de fokkerij ingezet (de DNA-test dwong de mensen om andere combinaties te maken).

Dr. Marie Abitbol uit Frankrijk gaf aan dat er steeds meer DNA-testen komen, maar dat het niet altijd duidelijk is wat je ermee kunt en of het testen binnen een ras ook van belang is. Er zijn nu zo'n 180 DNA-testen voor erfelijke ziektes bij de hond. Abitbol gaf enkele rake voorbeelden van DNA-testen die een goede voorspellende waarde hebben, maar ook van een aantal mindere. Haar presentatie staat op: www.vdh.de/dog-health-workshop, onder 'Abstracts and presentations'.

Aimee Llewellyn, manager gezondheidsinformatie van de Engelse Kennel Club, sprak over de grote investeringen die zij hebben gedaan na de negatieve media-aandacht in

2008. Fokkers krijgen nu alle mogelijke informatie en hulp via de website, waar ze veel rasspecifieke gezondheidstrategieën en -informatie vinden. Maar er wordt ook veel aandacht besteed aan voorlichting aan dierenartsen en dierenartsassistenten. DNA-testen alléén zijn niet de oplossing voor alle problemen, aldus Llewellyn, het zijn hulpmiddelen. Communicatie blijft belangrijk; iedereen zal moeten meewerken om de puppykopers te overtuigen betere consumenten te zijn. Wanneer zij het belang van gezondheid onderstrepen en de inspanningen van fokkers belonen, zal de grote verandering kunnen plaatsvinden. Meer informatie vindt u op: www.thekennelclub.org.uk/health

RASSPECIFIEKE INSTRUCTIES

Keurmeester **dr. Göran Bodegård** sprak over de internationale rasspecifieke instructies (RSI). Hij startte met enkele basisaannames: het *fenotype* (hoe de hond eruit ziet) wordt voornamelijk bepaald door

Met een swap, een klein 'sponsje' worden bij de pup cellen van het wangslimvlies afgeschraapt. Het DNA-onderzoek wordt uitgevoerd op het erfelijke materiaal dat in deze cellen voorkomt. (Foto: Ria Hörter).

zijn *genotype* (hoe hij genetisch in elkaar zit). Wanneer een hond wint tijdens een show, heeft hij de voorkeur om te worden ingezet in de fokkerij. Het genotype van een ras wordt dus beïnvloed door de selectie die keurmeesters maken. Rasstandaarden vragen nooit om overdreven uiterlijke kenmerken, maar beschermen het ras ook niet tegen een typeoverdrijving. De rasstandaarden blijven vaak een beetje vaag.

BEWEGING

Prof. dr. Martin S. Fischer (Duitsland) doet onderzoek naar en schreef een boek over hoe honden

precies bewegen: 'Dogs in Motion'. Aan de hand van röntgenfoto's laat hij op fascinerende wijze zien hoe honden bewegen, en hoe de bewegingen van de verschillende rassen op elkaar lijken. Natuurlijk zijn er verschillen, maar de hoeken en verhoudingen komen bijna altijd overeen. Fischer stelde in zijn lezing

dat sommige rassen niet meer aan de rasstandaard voldoen, maar dat je het ook kunt omdraaien: de rasstandaard beschrijft niet meer hoe het ras eruitziet. Daarin zou volgens hem een keuze gemaakt moeten worden: Hetzij de honden niet meer tot dat ras laten behoren, hetzij de rasstandaard aanpassen.

Martin Fischer stelde in zijn lezing dat sommige rassen niet meer aan de rasstandaard voldoen, maar dat je het ook kunt omdraaien: de rasstandaard beschrijft niet meer hoe het ras eruitziet.

WORKSHOPS

Tijdens de diverse workshops spraken voorzitters van kennelclubs, professoren, keurmeesters en fokkers open en eerlijk met elkaar over de verschillende thema's. De problemen zijn wereldwijd ongeveer hetzelfde. Daardoor kun je veel leren van elkaars oplossingen, maar ook van zaken die niet zijn gelukt. De onderwerpen die aan bod kwamen waren 'Gedrag', 'Rasspecifieke gezondheidsstrategieën' (subgroepen: 'Overkoepelende rasspecifieke gezondheidsstrategieën om gezondheidsproblemen nationaal en internationaal aan te pakken' en 'Maatregelen om overdreven lichamelijke kenmerken aan te pakken'), 'Genetische testen' en 'Honden in beweging'.

Tijdens de discussie gaven de verschillende landen aan wat ze doen om de gezondheid te bevorderen. De uitkomsten van de discussies zijn terug te vinden op: www.vdh.de/dog-health-workshop

LANCERING PORTAL WEBSITE WWW.DOGWELLNET.COM

Prof. dr. Brenda Bonnett (Canada), CEO van International Partnership For Dogs (IPFD), legde op zondag uit dat de website een community moet worden, waar je informatie kunt delen. Zo is het mogelijk om bloggers te volgen, discussies te zien tussen wetenschappers en informatie te vinden van kennelclubs, maar ook om online meetings te houden met collega's in andere landen. Het is een website in ontwikkeling en er zal steeds meer bruikbare informatie beschikbaar komen. Daarvoor is het natuurlijk ook nodig dat de verschillende wetenschappers, universiteiten, kennelclubs en de FCI informatie aanleveren.

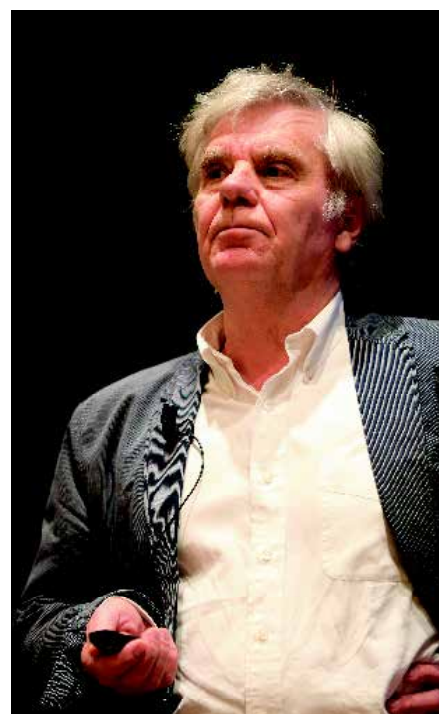
BIG DATA

Dr. Dan O'Neill (UK) nam ons mee in de wereld van Big Data: hoe verzamel je gegevens over een populatie? In Engeland verzamelt men via dierenartsen informatie over de gezondheid van honden. Andere landen doen dit ook, denk aan Zweden waar men veel informatie verzamelt aan de hand van verzekeringsdata. Maar ook Nederland is actief op dit punt met het vorig jaar gestarte incidentieonderzoek van de Universiteit Utrecht. Volgende vraag is hoe je met grote hoeveelheden data omgaat. Er zal een link moeten komen tussen veterinaire data, verzekeringsdata, gezondheidsinventarisaties en questionnaires, stamboomgegevens en de registratie van chipnummers. In Engeland wordt dit gedaan door VetCompass (www.rvc.ac.uk/vetcompass).

GENETICA

Dr. Jerold Bell (DVM, Cummings School of Veterinary Medicine, Tufts University, USA) stelde dat door het sluiten van het stamboek elk ras uitdagingen tegenkomt. Sommige 'lijnen' zullen afgestoten worden, omdat hier slechte eigenschappen (ziektes) in zitten; andere, omdat de lijn niet voldoet aan de rasstandaard. Genetische selectie moet erop gericht zijn om specifieke ziektes uit te sluiten. Fokkers moeten oppassen dat zij niet te veel dezelfde reu gebruiken – de belangrijkste oorzaak van het krimpen van de genenpool binnen rassen. Op www.dogwellnet.com zal informatie komen over genetische testen en het gebruik hiervan. Niemand heeft alle antwoorden, maar veel mensen hebben goede ideeën en plannen en die moeten zeker gedeeld worden!

Prof. Åke Hedhammar (Zweden) sprak over het stimuleren van genetisch gezonde honden. Door zijn jarenlange ervaring bijvoorbeeld op

Åke Hedhammar, met zijn jarenlange ervaring op heupdysplasie-screening, wees erop dat een probleem als HD er altijd is geweest en zeker niet een probleem is van uitsluitend rashonden.

het gebied van HD-screening, ziet en analyseert hij trends. Zo geeft hij aan dat een probleem als HD er altijd is geweest en zeker niet een probleem is van uitsluitend rashonden. Door internationale harmonisatie van screeningsonderzoek, het uitwisselen van informatie en een goede kosten-batenanalyse, kunnen rasspecifieke strategieën gemaakt worden. Daarvoor is samenwerking nodig tussen dierenartsen, kennelclubs en rasverenigingen. Daarnaast zal ondersteuning van epidemiologen en genetici nodig zijn. Wat we nodig hebben is samenwerking, in het belang van de hond! ■

De volgende **Dog Health Workshop** wordt waarschijnlijk in het voorjaar van 2017 georganiseerd door de Franse Kennelclub.